

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з навчальної та науково-педагогічної роботи
Віталій КОБЕЦЬ
«17» 09 2020

**РОБОЧА ПРОГРАМА
ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ**

Факультет української й іноземної філології та журналістики
Кафедра англійської філології та прикладної лінгвістики
Галузь знань 03 Гуманітарні науки
Спеціальність 035 Філологія
Спеціалізація 035.10 Філологія (прикладна лінгвістика)
Освітньо-професійна програма «Філологія (прикладна лінгвістика)»
Курс 4
Ступінь вищої освіти «бакалавр»
Форма навчання: денна

Херсон 2020-2021 н.р.

Програму розробила

1. Колкунова В.В., к. пед. н., доцент кафедри англійської філології та прикладної лінгвістики

Програму розроблено за «Освітньо-професійною програмою «Філологія (прикладна лінгвістика)» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти» на основі Закону України «Про вищу освіту» від 28.12.2014 р., рекомендацій щодо проведення практики студентів вищих навчальних закладів України, ухвалених рішенням вченої ради Інституту інноваційних технологій і змісту освіти, протокол № 5 від 24.04.2013 р. та «Положення про проведення практики студентів Херсонського державного університету, затвердженого наказом ХДУ № 337-Д від 02.06.2017 р.

Затверджена на засіданні кафедри англійської філології
та прикладної лінгвістики

Протокол № 1 від «20» серпня 2020 р.

В.о. завідувачки кафедри Юлія ГЛАВАЦЬКА

1. Вступ

Виробнича (перекладацька) практика студентів IV курсу спеціальності 035 Філологія спеціалізації 035.10 Філологія (Прикладна лінгвістика) є невід'ємним складником професійної підготовки здобувачів ступеня вищої освіти «бакалавр».

Виробнича (перекладацька) практика проводиться в реальних умовах майбутньої професійної діяльності студентів і сприяє практичній підготовці у галузі перекладознавства як прикладного аспекту лінгвістики.

Виробнича (перекладацька) практика проводиться на базі-підприємстві, яке має належне технічне оснащення та дає змогу майбутнім фахівцям з прикладної лінгвістики - перекладачам розвивати й вдосконалювати перекладацькі вміння з використання сучасних інформаційних технологій, зокрема систем автоматизованого перекладу, спеціальних програм лінгвістичної обробки текстів тощо. База практики надає можливість виконувати як усний, так і письмовий переклад, і має достатньо широкий спектр діяльності, щоб у студента сформувався уявлення про переклад текстів різного напрямку та складності.

Робоча програма практики є основним навчально-методичним документом для студентів та керівників практики від навчального закладу та бази практики.

Тривалість практики – 6 тижнів, 9 кредитів ЄКТС.

2. Мета й завдання практики

Виробнича (перекладацька) практика студентів спеціальності 035 Філологія спеціалізації 035.10 Філологія (Прикладна лінгвістика) спрямована на формування професійно-особистісних якостей перекладача, узагальнення й систематизацію теоретичних знань та розвиток і вдосконалення вміння застосовувати набуті знання в умовах перекладацької діяльності на конкретному підприємстві.

Основною **метою** виробничої (перекладацької) практики є формування, розвиток і вдосконалення комплексу загальних і фахових компетентності фахівця з прикладної лінгвістики та перекладача, необхідних для виконання професійної діяльності. Крім того, проходження виробничої (перекладацької) практики має на меті підготовку студентів до виконання обов'язків перекладача та розвиток практичних навичок, пов'язаних з реалізацією різних видів перекладу (усного, письмового, послідовного, синхронного) у різних умовах комунікації (робота з текстами та документами різного рівня складності та спрямування, робота з клієнтом безпосередньо або з використанням засобів дистанційної комунікації).

Завдання практики:

- адаптація студентів до реальних умов перекладацької діяльності; ознайомлення з комплексом професійних обов'язків перекладача на підприємстві;
- формування у студентів таких особистісних якостей перекладача як перекладацька етика, потреба в постійному саморозвитку й самовдосконаленню, творчий підхід до процесу виконання перекладу, комунікабельність, уміння адаптуватися до нових умов і приймати професійні рішення у різних ситуаціях;
- закріплення та поглиблення теоретичних знань як з англійської мови (збагачення словникового запасу певною специфічною термінологією), так і з прийомів і стратегій перекладу, вибору тих чи інших ресурсів і засобів автоматизованого перекладу з урахуванням особливостей текстів;
- удосконалення вміння безпосереднього спілкування з іноземцями в ситуаціях соціально-побутової, соціально-культурної та професійної сфер спілкування;
- отримання навичок виявлення перекладацьких проблем та знаходження способів їх

подолання;

- розвиток умінь редагування тексту перекладу (стилістичного, орфографічного, пунктуаційного);
- розвиток навичок роботи зі словниками різних видів, а також із довідково-інформаційними джерелами й новітніми інформаційними технологіями у галузі перекладу.

Компетентності, що формуються під час виробничої практики

Інтегральна компетентність.

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі лінгвістики та інформаційних технологій в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності

ЗК 4. Здатність бути критичним і самокритичним

ЗК 7. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми

ЗК 8. Здатність працювати в команді та автономно

ЗК 10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу

ЗК 11. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях

ЗК 12. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

Фахові компетентності

ФК 2. Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.

ФК 3. Здатність використовувати в професійній діяльності знання з теорії та історії мов(и), що вивчаються(ється).

ФК 5. Здатність використовувати в професійній діяльності системні знання про основні періоди розвитку літератури, що вивчається, від давнини до XXI століття, еволюцію напрямів, жанрів і стилів, чільних представників та художні явища, а також знання про тенденції розвитку світового літературного процесу та української літератури.

ФК 6. Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати мову(и), що вивчається(ються), в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.

ФК 8. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.

Програмні результати навчання

ПРН 14. Використовувати англійську мову в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя

ПРН 16. Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції обраної філологічної спеціалізації, уміти застосовувати їх у професійній діяльності.

ПРН 17. Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати мовний матеріал й використовувати його для розв'язання складних задач і проблем у сферах професійної діяльності та/або навчання.

ПРН 18. Мати навички управління комплексними діями або проєктами при розв'язанні складних проблем у професійній діяльності в галузі обраної філологічної спеціалізації та нести відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах.

3. Зміст практики

3.1. Види робіт під час виробничої (перекладацької) практики

- Ознайомлення з метою, завданнями й змістом практики, графіком та умовами її проходження, вимогами до виконання окремих етапів, критеріями оцінювання результатів, укладання індивідуального плану практики.
- Ознайомлення з базою практики, умовами праці й правилами безпеки життєдіяльності на підприємстві, отримання переліку обов'язків і завдань для виконання на підприємстві.
- Вивчення специфіки роботи перекладача на базі практики: особливості документів для перекладу, види перекладів, можливість використання корпоративних систем автоматизованого перекладу, глосаріїв тощо.
- Виконання поточних писемних і усних перекладів документів і матеріалів з галузі діяльності підприємства-базиса практики українською та англійською мовами, виконання залікових писемних перекладів документів українською та англійською мовами.
- Написання звіту з виробничої практики.
- Підготовка звітної документації з практики
- Участь у підсумковій конференції, складання заліку.

3.2. Список рекомендованої літератури

Основна література

1. Карабан В. І. Переклад англійської наукової і технічної літератури. Вінниця : Нова книга, 2001 . Ч. 1 : Граматичні труднощі, 2001. 271 с.
2. Карабан В. І. Переклад англійської наукової і технічної літератури. Вінниця : Нова книга, 2001 . - Ч. 2 : Лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні труднощі, 2001. 303 с.
3. Карабан В. І., Мейс. Д. Теорія і практика перекладу з української мови на англійську мову : посібник-довідник: Навч. посіб. зі спец. "Переклад". Вінниця : Нова Книга, 2003. 608 с.
4. Карабан В. І. Англійсько-український юридичний словник: словник. Вінниця : Нова книга, 2004. 1088 с.
5. Карабан В. І. Переклад англійської наукової і технічної літератури. Граматичні труднощі, лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні проблеми : [навч. посіб.] Вид. 5-ге, випр. Вінниця : Нова Книга, 2018. 651 с.
6. Переклад англомовних науково-технічних текстів : енергія, природні ресурси, транспорт : [навч. посіб.] / [Л. М. Черноватий та ін.] ; за ред. Л. М. Черноватого та О. В. Ребрія. Вінниця : Нова Книга, 2017. 262 с.
7. Переклад англомовних текстів у галузі природничих наук : алгебра, геометрія, фізика, хімія [algebra, geometry, physics, chemistry] : [навч. посіб.] / [Л. М. Черноватий та ін.]. Вінниця : Нова Книга, 2017. 239 с.

8. Переклад англомовних текстів у сфері надання медичної допомоги : [посібник] / за ред. Л. М. Черноватого і О. В. Ребрія. Вінниця : Нова Книга, 2019.
9. Черноватий Л. М. Переклад англомовної юридичної літератури : навч. посіб. для студ. вищих закладів освіти юрид. спец. та спец. "Переклад" / Л. М. Черноватий [и др.] ; ред. Л. М. Черноватий, В. І. Карабан. Вінниця : Поділля-2000, 2002. 448 с. (Distum Factum).
10. Переклад англомовної економічної літератури : економіка США: заг. принципи: навч. посіб. для студ. ВНЗ, що навчаються за екон. спец. та фахом "Переклад" / Л. М. Черноватий [и др.] ; ред. Л. М. Черноватий, В. І. Карабан. - Вид. 2-ге, доп. Вінниця : Нова книга, 2007. 411 с.
11. Переклад англомовної громадсько-політичної літератури. Міжнародні конвенції у галузі прав людини : посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Л. М. Черноватий [и др.] ; ред. Л. М. Черноватий, В. І. Карабан. Вінниця : Нова Книга, 2006. 272 с.
12. Ребрій, О. В. Перекладацький скоропис : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл., що навчаються за спец. "Переклад" / О. В. Ребрій ; під ред. д-ра пед. наук Л. М. Черноватого, д-ра філол. наук В. І. Карабана. Вінниця : Поділля-2000, 2002. 110 с. (Dictum factum. Translation course).
13. Черноватий Л. М. Переклад англомовних текстів засобів захисту інтелектуальної власності. Патенти. Знаки для товарів та послуг : [навч. посіб. для студ. вищ. закл. освіти] / [Черноватий Л. М., Царьова С. О.]. - Вінниця : Нова Книга, 2011. 302 с.
14. Переклад англомовної психологічної літератури : навч. посіб. для студ. вищ. закл. освіти, що навчаються за психол. спец. та спец. "Переклад" / [Л. М. Черноватий та ін.] ; за ред. Л. М. Черноватого, В. І. Карабана та Т. Б. Хомуленко. Вінниця : Нова Книга, 2012. 511 с
15. Карабан В. І. Практика перекладу публіцистичних текстів : англо-укр. та укр.-англ. напрямки : [посіб. для студентів ВНЗ, які навчаються за спец. "Переклад" (англ. мова)] / Карабан В. І., Панасьєв О. М. Вінниця : Нова Книга, 2017. 366 с.

Додаткова література

1. Корунець І. В. Теорія і практика перекладу (аспектний переклад) [Текст] : підруч. / І. В. Корунець ; ред. О. І. Терех. Вінниця : Нова Книга, 2000. 448 с.
2. Карабан В. Теорія і практика перекладу з української мови на англійську мову [Текст] : посібник-довідник: Навч. посіб. зі спец. "Переклад" / В. Карабан, Д. Мейс. Вінниця : Нова Книга, 2003. 608 с.
3. Основи перекладознавства : навч. посібник: [для студ. спец. "Українсько-російський переклад" / Чернівецький національний ун-т ім. Юрія Федьковича ; уклад. А. Є. Нямцу [та ін.] ; заг. ред. А. Є. Нямцу. Чернівці : Рута, 2008. 312 с.
4. Лісовський В.М. Військово-технічний переклад (англійська мова): Підручник / За ред. В.В. Балабіна. К. : ВІКНУ, 2009. 950 с.
5. Методичні рекомендації з аспектного перекладу для студентів II-III курсів факультету перекладачів / Київський держ. лінгвістичний ун-т. К. : 1998. 50 с.
6. Максимов С. Є. Усний двосторонній переклад (англійська та українська мови) : теорія та практика усного двостороннього перекладу для студ. факультету перекладачів та факультету заочного та вечірнього навчання: навч. Посібник. Вид 2-е, випр. та доп. Київ: Ленвіт, 2007. 416 с.

7. Зимомря М. І. Переклад: теорія та практика: навч.-метод. посіб. / М. І. Зимомря, О. М. Білоус ; Кіровоградський держ. педагогічний ун-т ім. Володимира Винниченка. - 2.вид., випр. та доп. Кіровоград : РВЦ КДПУ ім. В.Винниченка, 2001. 116 с.
8. Білозерська Л. П. Термінологія та переклад : навч. посіб. для студ. філол. напряму підготов. / Л. П. Білозерська, Н. В. Возненко, С. В. Радецька ; Херсон. нац. техн. ун-т. Вінниця : Нова Книга, 2010. 232 с
9. Синхронний переклад [Текст] : зб. вправ / Чернів. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича ; [уклад. Л. Г. Олексичина]. Чернівці : Рута, 2011. - 88 с.
10. Zasloukina, A. V. Introduction to the sight translation, liaison, and simultaneous interpreting [Text] : the manual / A. V. Zasloukina. - Chernivtsi : TOB "Друк Арт", 2018. 75 с.
11. Мірам Г.Е., Дейнеко В.В. Основи перекладу. Київ: Ніка-Центр, 2002. 237 с.
12. Нестеренко Н.М., Лисенко К.В. A Course in Interpreting and Translation. Посібник для студентів та викладачів вищих навчальних закладів. – Вінниця: Нова книга, 2004. 240 с.

Інтернет-ресурси

1. Англійсько-українські словники. URL: <https://e2u.org.ua/>
2. Російсько-українські словники. URL: <https://r2u.org.ua/>
3. Генеральний регіонально анотований корпус української мови. URL: <http://uacorpus.org/>
4. Longman Dictionary of Contemporary English. URL: <https://www.ldoceonline.com/>
5. Macmillan Dictionary. URL: <https://www.macmillandictionary.com/>
6. Мультитран <https://www.multitran.com/>
7. LanguageTool. Your writing assistant. URL: <https://languagetool.org/>
8. Wordfast Anywhere <https://www.wordfast.net/?go=anywhere>
9. Corpus of Contemporary American English <https://www.english-corpora.org/coca/>
10. The Movie Corpus <https://www.english-corpora.org/movies/>
11. British National Corpus <https://www.english-corpora.org/bnc/>
12. SmartCat URL: <https://ru.smartcat.com/>

3.3. Методичні рекомендації

3.3.1. Оформлення звітної документації

Титульний аркуш матеріалів практики
Херсонський державний університет
Факультет української й іноземної філології та журналістики
Кафедра англійської філології та прикладної лінгвістики
Матеріали виробничої (перекладацької) практики
Студента / студентки __ групи спеціальності ____
Прізвище, ім'я, по-батькові
20__ - 20__ навчальний рік

3.3.2. Написання звіту про результати виробничої практики.

Звіт студента оформлюється в друкованому вигляді на аркуші А4, 14 шрифтом, інтервал 1,5, вирівнювання по ширині, обсяг – 500-600 слів; містить такі обов'язкові складники:

- загальна характеристика бази практики,
- специфіка роботи перекладача на базі практики,
- особливості документів для перекладу та труднощі, що виникають у перекладача в процесі перекладу таких документів (наведіть приклади й прокоментуйте шляхи подолання перекладацьких труднощів);
- способи використання систем автоматизованого перекладу для вирішення перекладацьких завдань (опишіть, які інструменти автоматизованого перекладу використано, оцініть якість такого перекладу, поясніть особливості редагування тексту перекладу, виконаного в такий спосіб);
- загальна оцінка результатів проходження виробничої практики (які знання поглиблено, яких нових знань і вмінь набуто тощо), побажання щодо покращення умов проходження практики.

Звіт має бути оригінальним твором, виконаним самостійно кожним студентом.

3.3.3. Виконання залікових перекладів.

За період виробничої (перекладацької) практики студент має виконати 4 залікові переклади англійською й українською мовами обсягом 10000 знаків без пропусків мовою оригіналу кожен.

Переклад подається в друкованому вигляді на аркушах А4, 14 шрифтом, інтервал 1,5, вирівнювання по ширині, без друкарських помилок. У перекладному документі необхідно зберегти зовнішній вигляд і форматування оригінального документу. До тексту перекладу додається копія тексту оригінального документу з дозволу керівника від бази практики.

Вимоги до перекладу: адекватність і точність; збереження стилю оригінального тексту; дотримання норм сучасного правопису і правил граматики; дотримання єдиної термінології; використання необхідних перекладацьких трансформацій і прийомів.

3.4. Завдання до заліку

Формою підсумкового контролю з виробничої (перекладацької) практики є диференційований залік, що виставляється після підсумкової конференції з практики. До підсумкової конференції здобувачі мають подати в зазначений термін на перевірку керівнику від ХДУ звітну документацію: щоденник практики, заповнений відповідно до вимог; звіт про проходження виробничої практики; 4 переклади документів.

Питання до заліку:

1. Правила техніки безпеки та поведінки практиканта на підприємстві-базі практики (види інструктажів, санітарно-гігієнічні вимоги до організації роботи).
2. Особливості роботи перекладача на конкретному підприємстві:
3. Характеристика новітніх інформаційних технологій у перекладацькій діяльності та способи їх використання.
4. Характеристика перекладацьких прийомів і стратегій, використаних для виконання перекладів документів на підприємстві.

4. Форми і методи контролю

Поточний контроль:

- облік відвідування та перебування студентів на базах практики протягом 6 годин, що проводиться старостою групи, груповим керівником від ХДУ, керівником від бази практики;

- систематичний контроль за виконанням індивідуального плану практики з боку групового керівника практики від ХДУ та керівника від бази практики;
- якість виконання поточних обов'язків перекладача на базі практики з боку керівника від бази практики.

Підсумковий контроль:

- перевірка документації практики на її заключному етапі;
- перевірка якості виконання залікових перекладів;
- проведення підсумкових конференцій на базі практики;
- залік з практики.

5. Вимоги до звітної документації

До підсумкової конференції з виробничої практики здобувачі подають такі документи: щоденник практики, заповнений відповідно до вимог; звіт про проходження виробничої практики; залікові переклади.

6. Критерії оцінювання

Студент отримує допуск до складання заліку з виробничої (перекладацької) практики за умов виконання індивідуальної програми практики в повному обсязі, своєчасного подання всіх матеріалів на перевірку керівнику від ХДУ й отримання позитивного відгука-характеристики від керівника від бази практики. Підсумкова залікова оцінка за виробничу (перекладацьку) нараховується за накопичувальним принципом і є сумою таких компонентів:

Вид роботи	Максимальна кількість балів
Оформлення щоденника практики	10
Звіт з виробничої практики	10
4 залікові переклади	80 (20 балів за кожен переклад)
Разом	100

Критерії оцінювання оформлення щоденника

10 балів – правильно оформлений щоденник, не містить помилок, містить не більше одного виправлення.

8 балів – щоденник практики містить незначні недоліки, більше двох виправлень.

6 балів – неохайність та помилки у щоденнику практики.

4 бали – неохайність та більше трьох помилок у щоденнику практики.

2 бали - неохайність та більше чотирьох помилок у щоденнику практики.

0 балів – відсутність щоденника практики, несвоєчасність надання щоденника на перевірку

Критерії оцінювання перекладу.

20 балів – обсяг перекладу відповідає вимогам, переклад є адекватним, у ньому відтворено стилістичні особливості оригіналу, використано необхідні перекладацькі трансформації; переклад не містить орфографічних, пунктуаційних, граматичних помилок.

19-15 балів – обсяг перекладу відповідає вимогам, переклад є адекватним, у ньому відтворено стилістичні особливості оригіналу, використано необхідні перекладацькі трансформації; переклад містить окремі помилки (не більше 5 загальною кількістю).

14-10 балів – обсяг перекладу відповідає вимогам, переклад є адекватним, але містить такі недоліки: не достатньо відтворено стилістичні особливості оригіналу, порушено вимоги

до еквівалентності перекладу (не більше 10 випадків), не використано необхідні перекладацькі трансформації; переклад містить помилки (не більше 10 загальною кількістю).

9-5 балів – обсяг перекладу не відповідає вимогам, переклад є адекватним, у перекладі є такі недоліки: не відтворено стилістичні особливості оригіналу, порушено вимоги до еквівалентності перекладу (більше 10 випадків), не використано необхідні перекладацькі трансформації; переклад містить помилки (більше 10).

4-1 балів – у перекладі не відповідає вимогам адекватності й еквівалентності.

0 балів – переклад не виконано.

Критерії оцінювання звіту з виробничої практики

10 балів – звіт відповідає всім вимогам щодо його складання й оформлення; є особистим твором студента, який містить його враження, ґрунтовний аналіз і самооцінку результатів виробничої практики, надано необхідні приклади з авторськими коментарями й аналізом.

5 балів – звіт відповідає вимогам щодо його складання й оформлення; є особистим твором студента, який містить його враження, аналіз і самооцінку результатів навчальної (перекладацької) практики. Звіт оформлено з недоліками (друкарські помилки, неправильне форматування сторінок тощо). Характеристика позицій звіту занадто стисла й формальна, бракує авторських прикладів і коментарів.

0 балів – звіт не підготовлено.

Підсумкова оцінка

Сума балів за всі види роботи під час практики	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним проходженням практики